

LEO MAASBURG

Mati Terezija – ikona usmiljenja

Razglasitev matere Terezije za svetnico bo eden velikih vrhuncev »svetega leta usmiljenja«. Ne le številčno, s pogledom na množico romarjev, ki bodo prišli za ta dogodek v Rim – ali v Kalkuto, če bodo v Vatikanu uslišali prošnjo indijskih škofov. Ne samo s pogledom na svetovno pozornost, kajti mati Terezija je s svojim svet obsegajočim delovanjem brez dvoma svetnica dobe globalizacije. Kanonizacija te žene, ki je kot albansko dekle leta 1928 odšlo iz Skopja in je v Kalkuti postalo ikona usmiljenja, tudi v svoji duhovni globini osvetljuje pomen svetega leta usmiljenja, ki ga je razglasil papež Frančišek.

»Jezus Kristus je obličje Očetovega usmiljenja.« S temi besedami papež začel svojo bulo, s katero naznanja jubilej usmiljenja. Ime matere Terezije je onkraj meja narodov, veroizpovedi in celo verstev postalo sinonim za krščansko ljubezen do bližnjega, ker so ljudje prek njenega življenja začutili nekaj od Božje ljubezni, saj se je v njeni nesebični podaritvi najbolj ubogim med ubogimi zrcalila njena celostna podaritev Jezusu.

Ali je papež Frančišek morda mislil tudi na mater Terezijo, ko je v svoji okrožnici »Evangelii Gaudium« (Veselje evangelija) zapisal, da »je usmiljenje do ubogih ključ do nebes«? Vsekakor je papež iz Latinske Amerike cerkveno izbiro za uboge utemeljil drugače in globlje kakor marsikateri južnoameriški teolog, ki se ima za modernega, v resnici pa sledi samo ideologiji 19. stoletja.

Leo Maasburg, narodni direktor Papeške misijonske ustanove »Missio« na Dunaju v Avstriji. Veliko let je sodeloval z materjo Terezijo. Njegova knjiga »Mati Terezija. Čudovite zgodbe« (Ljubljana 2011) je prevedena v 20 jezikov. – Eine Ikone seiner Barmherzigkeit, v: Die Tagespost. Katholische Zeitung für Politik, Gesellschaft und Kultur, Würzburg, Nr. 156/157, 68. Jahrgang, 31. Dezember 2015, str. 1. Prevedel Anton Štrukelj.

Papež je namreč svojo izbiro utemeljil povsem v duhu Terezijine ljubezni do najbolj ubogih med ubogimi: »Za Cerkev je izbira za uboge najprej teološka kategorija in šele nato kulturno, sociološko, politično ali filozofsko vprašanje. Bog naklanja ubogim ‚svoje prvo usmiljenje‘. Ta posebna Božja ljubezen ima posledice v verskem življenju vseh kristjanov, ki so poklicani, da mislijo tako kakor Jezus (prim. Flp 2,5).«

Mati Terezija je bila deležna blagoslova uboštva, ker se je zavedala naše odvisnosti od Božjega usmiljenja. »Tudi mi smo najbolj ubogi med ubogimi ... Uboštvo mora imeti v nebesih posebno privlačnost, ker je vendar tudi Jezus prišel, da ‚bi ubogim oznanil blagovest.‘« Šele ko priznamo svoje uboštvo, ker smo potrebni odrešenja, moremo spoznati, da vsi potrebujemo Božje usmiljenje. Povsem napačno bi razumeli mater Terezijo, če bi jo hoteli razumeti kot neutrudno dejavno in naključno tudi uspešno socialno delavko. Njena popolna podaritev Jezusu Kristusu je bil edini in zadostni temelj za njeno podarjanje najbolj ubogim med ubogimi. Kajti z njimi se enači v jaslih ležeči rojeni Otroek, ki se nam zdaj podarja kot evharistična hrana in ki bo nekoč prišel kot Sodnik sveta. V svojem govoru o poslednji sodbi pravi Gospod: »Bil sem lačen in ste mi dali jesti; bil sem žejen in ste mi dali piti; bil sem tujec in brezdomec in ste me sprejeli ...« Na vprašanje, kdaj se je to zgodilo, pojasnjuje: »Kar ste storili kateremu od teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili« (Mt 25,35–40).

Mati Terezija, ki je delovala predvsem v Kalkuti, v mestu, kjer živijo pretežno hindujci in muslimani, je otrokom na ulici pogosto razlagala »celotni evangelij« s petimi prsti roke: »You did it to me« (To ste meni storili). Jezusovo enačenje z najmanjšimi njegovimi brati je vzela resno. Zato je v zapuščenem, ki ga je sprejemala, v lačnem, ki ga je hranila, v umirajočem, kateremu je dala roko, v bolnem, ki ga je negovala, videla istega Jezusa, ki ga je vsak dan sprejela v podobi kruha in ga častila. Tako je bilo vse njeno življenje podarjeno Jezusu: v češčenju, pri vsakodnevni sveti maši, v služenju najbolj ubogim med ubogimi. S to nepretrgano povezanostjo z Jezusom – »na dan smo 24 ur z Jezusom, z Jezusom v evharistiji in v

ubogih« – je mati Terezija sama postala ikona Božjega usmiljenja. Usmiljeni Bog, ki ljubi človeka in ga žeja po človekovi ljubezni, je v življenju in delovanju matere Terezije postal slišen, viden, otipljiv, občuten. Ne le za kristjane, ampak za ljudi vseh verstev! Prav s tem je mati Terezija postala svetnica misijona.

Papež Frančišek piše v »Misericordiae vultus, Obličje usmiljenja«, da »usmiljenje ni samo lastnost Božjega delovanja. Je tudi merilo, ob katerem spoznamo, kdo so v resnici njegovi otroci. Zato smo poklicani, da izkazujemo usmiljenje, ker smo tudi sami že deležni usmiljenja.« Toda kako je to mogoče? Gotovo ne samo s spominjanjem na to, kaj je Bog v Jezusu Kristusu pred dva tisoč leti storil za nas, ampak s tem, da stopimo v živ in stvaren stik z Bogom. Mati Terezija, ki se je vsak teden spovedovala, je rekla: »Spoved, zakrament sprave, je zakrament povezanosti Boga z ljudmi. V tej povezanosti pa more teči in teče milost.« V govoric, kakršno srečamo pri papežu Frančišku, je rekla: »Hudič stvarno kaže svoje sovraštvo do Boga, ko nas vleče v greh, da bi uničil našo povezanost z Bogom. Spoved pa nam podarja presenetljivo Božje usmiljenje, brž ko se spreobrnemo in prosimo za odpuščanje. Hudič najbolj sovraži pri Bogu prav tisto sočutno ljubezen, ki jo ima Bog za vsakega grešnika.«

Mati Terezija v svojem značilnem preprostem slogu vidi zakrament sprave v tesni povezanosti z usmiljenjem: »Spoved je udejanjeno Božje usmiljenje ... Rad bi vstal in šel k svojemu Očetu. To je spoved – zame in zate. Jezus hrepeni po nas, žeja ga po nas.« Dokler je težek greh v mojem srcu, ni žive povezanosti z njim. Spoved ponovno vzpostavi povezanost z Bogom, ki ga je greh porušil: sebičnost, zavist, samoljubje, lakomnost, neljubeznivost. Mati Terezija ponazori to resničnost s stvarno podobo: »Pogosto vidiš majhne in velike žice, nove in stare, cenene in drage, ki visijo nad cesto. Če po njih ne teče tok, ni luči. Žica si ti in sem jaz! Tok pa je Bog! Imamo možnost, da pustimo toku, da teče skozi nas; damo se na voljo in svetu prinašamo luč, Jezusa. Moremo se pa tudi upreti, ko se nočemo dati na voljo, s čimer omogočamo temi, da se širi. Božja Mati je bila najlepša žica: Bogu je dovolila,

da jo je napolnil prav do roba, da bi po njeni brezpogojni podaritvi – ‚zgodí se mi po tvoji besedi‘ – postala polna milosti ... Marija je v trenutku, ko jo je napolnil ta tok Božje milosti, povsem naravno pohitela v Elizabetino hišo, da bi žico, Janeza, priključila na tok, Jezusa.« Delovanje matere Terezije je bilo zaznamovano s prizadevanjem, da bi ljudi pripeljala v stik z Jezusom: z Jezusom v podobi kruha, z Jezusom v »strašni preobleki najbolj ubogih«, z usmiljenim Jezusom pri spovedi, ki deluje, ko duhovnik izgovarja besede odpuščanja grehov.

Zagotovo ni naključje, da papež »z drugega konca sveta« ponovno krepko in razločno – kot misijonar – kliče v zavest že dokaj pozabljeni zakrament. Prav zares ni naključje, da nam v tem svetem letu usmiljenja postavlja pred oči mater Terezijo. Njena »teologija« je vedno sodobna, ker je povsem svetopisemska. Neki kritik je pripomnil, da je predkoncilski in stara 200 let. Ne, ga je z nasmeškom popravila mati Terezija: stara je 2000 let! O spovedi je povedala: »Grešnica stoji pred Jezusom. On je ne obsoja. Ima obzirno sočutje do nje. To je spoved. Tudi jaz potrebujem odpuščanje. Spoved pomeni, da stopim pred Jezusa kakor grešnica – ker sem tudi jaz grešnica.«

»Spovedati se pomeni, da zdaj stopim pred Boga iz obličja v obličje. Ob smrti bom morala stopiti predenj. Zdaj imam pri spovedi možnost, da kot grešnik, obložen z grehi, stopim pred njega in nato odidem kot grešnik, oproščen grehov.« Osebno lahko pričujem, da so bili duhovniki za mater Terezijo stičišče; ponovno so namreč vzpostavili grešnikovo povezavo z Bogom: »Potrebujemo duhovnike, ki vzpostavljajo povezavo.« Mati Terezija je pripovedovala: »Če to priklopno mesto ne deluje, potem je vse mesto v temi. Glejte, pri nas vsak dan izpade elektrika. Računi za elektriko prihajajo točno, a toka ni. Vse mesto se pritožuje nad tem.«

Rednost, s katero Jezus pri spovedi odpušča vse grehe in ozdravlja našo povezanost z Bogom, je bila za veliko glasnico usmiljenja naloga, da je izpolnjevala Jezusove besede: »Ljubite drug drugega, kakor sem vas jaz ljubil!« Mati Terezija je zahtevala: »Biti moramo zmožni odpuščati takoj, kakor nam tudi Jezus odpušča.« Vedela

je, da odveza pri spovedi v resnici spremeni stvarnost, ker je Bog zares usmiljen in učinkovit, ker zares odpušča grehe: »Kar je Bog odpustil, je popolnoma odpustil. Ne le odpustil, ampak pozabil. Nikoli več ne bo tega omenjal, tudi če bomo jutri storili isto ...«

Razglasitev matere Terezije za svetnico 4. septembra 2016 je tudi povabilo nam, da obnovimo svojo povezanost z Bogom in bližnjimi: dosežemo naj odpuščanje in podarimo usmiljenje.